

Tên đường phố Sài Gòn: xưa (thời Pháp thuộc) và nay (trước năm 1975) *theo Alphabet (Đốt lò hương cũ)*

Nguyễn Trần sưu tầm

**Lối xưa xe ngựa hồn thu thảo
Nền cũ lâu đài bóng tịch dương**
*(Thăng Long thành hoài cổ
Bà Huyện Thanh Quan)*

Trong niềm nhớ thương khôn nguôi về quê nhà của một người Việt Nam ly hương còn nặng tình hoài cổ, tôi xin cố gom góp trí nhớ còn sót lại để ghi ra tên những đường phố Sài Gòn thời xưa cũng như các cơ quan chính quyền, cơ sở văn hóa giải trí đặc biệt trên đó vì e rằng đến một lúc nào mọi thứ sẽ mai một đi thì đáng tiếc lắm. Cho nên dù biết rằng viết về những địa hình địa vật của một thời xưa cách nay năm, sáu chục năm bằng vào trí nhớ kém cỏi của cái tuổi gần thất thập cổ lai hi là cả một khó khăn trùng điệp nhưng lòng hoài cổ trong con người tôi vẫn cố vượt mọi trở ngại nhất là với sự góp ý bổ túc đầy nhiệt tình của quý niên trưởng và các bạn nên công việc đã hoàn thành cho dù chưa được hoàn hảo. Chỉ mong ước nhỏ nhoi là qua tài liệu này, chúng ta tìm lại hình ảnh ngày xưa của chính chúng ta trên khắp nẻo đường của Sài Gòn đẹp lắm ! Sài Gòn ơi! Sài Gòn ơi! Và hơn nữa chúng ta có thể chỉ dẫn cho đàn con cháu nghe thấy về thủ đô Sài Gòn, hòn ngọc Viễn Đông, nơi mà cha mẹ, ông bà chúng đã từng một thời sinh sống và biết đâu chừng cũng là nơi đã từng gặp gỡ của ba má sắp nhỏ qua mỗi tình đầu.

Cũng xin chân thành cảm tạ sự đóng góp quý báu của nhiều anh chị nhất là chị Đỗ Thanh Vân (Đức Quốc), niên trưởng Trương Thới Lai (Canada), anh Cao Thiế u Lang (Canada), anh Nguyễn Đình Phúc (Canada), anh Bùi văn Tâm (Canada), anh Trần Kiều Bạc (Mỹ), anh Trương Thúy Hậu (Mỹ)...Chính nhờ những sự bổ túc đó mà hành trình tìm về con đường của dư hương ngày cũ bớt nhiều thiếu sót. Và chúng tôi hy vọng vẫn còn tiếp tục nhận được những góp ý của quý bằng hữu bằng sưu tầm chúng ta thêm hoàn chỉnh hơn. Xin chân thành đa tạ.

Bây giờ mời các bạn cùng chúng tôi đi dạo một vòng quá khứ (back to the past) của một thời hoa mộng trên thủ đô yêu dấu từng được mệnh danh là Hòn ngọc Viễn Đông.

Toronto March 15, 2009

Nguyễn Trần

Tên thời Pháp thuộc - Tên thời Việt Nam Cộng Hòa

Boulevard Bonard - Lê Lợi (Trụ sở Quốc Hội-Nhà Hát Lớn, bệnh viện Đô Thành, nhà sách Khai Trí, nước mía bò bía Viễn Đông, rạp Vĩnh Lợi, quán cơm Thanh Bạch, quán giải khát Pôle Nord, Hà Nội ice cream, quán kem Mai Hương, Thư Viện Abraham Lincoln, Nhà hàng Kim Sơn, Bồng Lai)

Đường Lê Lợi Sài Gòn

Sài Gòn đường Nguyễn Huệ

Boulevard Galliéni - Trần Hưng Đạo (Bộ Lao Động, Nha Cảnh Sát Đô Thành, Sở Cứu Hỏa Đô Thành rạp Nguyễn văn Hào-Hưng Đạo, rạp Đại Nam, vũ trường Tour d'Ivoire, Bộ Tổng Tư Lệnh quân lực Đại Hàn-Bộ Tổng Tham Mưu cũ, sân bóng rổ Tinh Võ, Khiêu vũ trường Vân Cảnh, Arc en Ciel, Đêm Màu Hồng, trường tiểu học Tôn Thọ Tường, Nhà thờ Tin Lành)

Boulevard Kitchener - Nguyễn Thái Học (trường tiểu học Trương minh Ký, trường tư thục Huỳnh Thúc Kháng, rạp Nam Tiến, rạp cải lương Thành Xương, Chợ Cầu Ông Lãnh)

Boulevard Norodom - Thống Nhất (Toà Đại Sứ Mỹ, Phủ Thủ Tướng, Rạp Norodom-Thống Nhất-xổ số quốc gia giúp đồng bào ta mua lấy xe nhà giàu sang mấy hồi-Trần văn Trạch, hãng nhập cảng xe Peugeot Jean Compte, Bộ Tư Pháp, hãng Esso)

Boulevard Paul Bert - Trần Quang Khải (Đình Nam Chơn, rạp Văn Hoa)

Boulevard de la Somme - Hàm Nghi (Đài Pháp Á, Ngân Hàng Việt Nam Thương Tín, Banque Franco-Indochinoise, Tổng Nha Thuế Vụ, chợ Chó, chợ Chim, trung tâm Cờ Tướng, tiệm incils quân đội Phước Hùng)

Rue - 11e RIC (Régiment d'Infanterie Colonniale)- Nguyễn Hoàng (bến xe lục tỉnh, cư xá hỏa xa)

- **Abattoir - Hưng Phú** (Lò Heo Chánh Hưng)

- **d'Adran - Võ Di Nguy** Phú Nhuận (Chợ Phú Nhuận, rạp Văn Cầm, rạp Cẩm Vân, cư xá Phú Nhuận)

- **Albert 1er - Đinh Tiên Hoàng** (Sân vận động Hào Thành-Hoa Lư-Citadelle, Tổng Nha Thanh Niên, Asam Đakao, mì Cây Nhãn, Chè Hiền Khánh)

- **Alexandre de Rhodes - Lục Tinh** (trung tâm quân báo Cây Mai, bò 7 món Ngân Đình) , đường Alexandre de Rhodes tới thời Cộng Hòa thay thế đường Paracels trước dinh Độc Lập

- **Alexandre Frostin - Bà Lê Chân** (hàng chợ Tân Định, rạp Moderne sau đổi là Kinh Thành)

- **Alsace Lorraine - Phó Đức Chính** (biệt thự chú Hòa-Hui Bon Hoa)

- **Amiral Dupré - Thái Lập Thành**

- **Amiral Roze - Trương Công Định** (Chùa Chà, chạy xuyên qua vườn Tao Đàn- Vườn Pelouse)

- **d'Arfeuille - Nguyễn Đình Chiểu**

- **Armand Rousseau - Hùng Vương** (Trường Trung Học Chu văn An, cư xá sinh viên Sài Gòn)

- **d'Arras - Cổng Quỳnh** (Bệnh viện Từ Dũ, rạp Khải Hoàn, trường trung học tư thục Hưng Đạo-Giáo Sư Nguyễn văn Phú)

- **Arroyo de l'Avalanche - Rạch Thị Nghè**

- **Audouit - Cao Thắng** (rạp Việt Long, rạp Đại Đồng Sài Gòn, Chùa Tam Tông Miếu, bánh mì pâté Phò Mã, tư gia nhạc sĩ Dương Thiệu Tước, Lâm Tuy ền)

- **d'Ayot - Nguyễn văn Sâm** (rạp Kim Châu)

- **Ballande- Nguyễn Khắc Nhu**

- **Barbier - Lý Trần Quán** (chả cá Thăng Long)

- **Barbé - Lê Quý Đôn** (Trung Học Lê Quý Đôn-Chasseloup Laubat)

- **Blan Subé - Duy Tân** (Viện Đại Học Sài Gòn, Đại Học Luật Khoa, công trường Chiến Sĩ Con Rùa, Vương Cung Thánh Đường)

- **Bourdais - Calmette**

- **Catinat - Tự Do** (Bộ Nội Vụ, bánh mì pâté Hương Lan, Nhà Hàng Caravelle, Nhà Hàng Continental Palace, La Pagode, Brodard, Vũ trường Maxim's, Hotel Restaurant Majestic, rạp Majestic, Tiệm quý kim Đức Âm, nhà may Cát Phương, Adam, Tân Tân, Phòng Thông Tin cho các cuộc triển lãm)

Đường Hồng Thập Tự Sài Gòn

Sài Gòn-Rue Catinat

- Chaigneau- **Tôn Thất Đạm** (khu Chợ Cũ, rạp Nam Việt)
- Champagne - **Yên ĐỒ** (Cư xá Đắc Lộ, trường Anh Ngữ Khải Minh)
- Charles de Coppe - **Hoàng Diệu** (hiệu giày Gia, quán nhậu Tư Sanh Khánh Hộ-cari dê)
- Charles Thomson - **Hồng Bàng** (bệnh viện Hồng Bàng, đại học Nha Khoa)

Tòa Đô Chánh Sài Gòn(Xã Tây)

- Chasseloup Laubat - **Hồng Thập Tự** (Trường Nữ Hộ Sinh Quốc Gia, Hội Hồng Thập Tự Việt Nam, RạpOlympic, bàn ghế Phan văn Nhị, khu quán cháo vịt, Bộ Y Tế, Bộ Tài Chánh, Tổng Nha Ngân Sách Ngoại Viện, Cơ quan Tiếp Vận Trung Ương, Hồng vườn Tao Đàn-vườn Ông Thượng- vườn Bờ Rô-Pelouse, Hồng Dinh Độc Lập, Hồng Thảo Cẩm Viên, trường trung học kỹ thuật Nguyễn Trường Tộ)
- Colonel Budonnet- **Lê Lai** (Rạp Aristo, tiệm bánh trung thu Tân Tân, cơm chay Vạn Lộc)
- Colonel Grimaud - **Phạm ngũ Lão** (Chợ Thái Bình, tòa soạn nhật báo SàiGòn Mới- bà Bút Trà, rạp Thái Bình, ga xe lửa, quầy bán vé Hàng Không Việt Nam)
- Cornulier - **Thi Sách**
- Danel - **Phạm đình Hồ**
- Denis Frères- **Ngô Đức Kế** (Ngân hàng Quốc Gia Việt Nam)
- Dixmude- **Đề Thám**
- Docteur Angier - **Nguyễn Bình Khiêm** (Thảo Cẩm Viên hồ tắm Nguyễn Bình Khiêm, Tổng Nha Trung Tiểu Học&Bình Dân GiáoDục, trường Trung Học Trung Vương, Võ Trường Toản, Nha An Ninh QuânĐội)
- Docteur Yersin - **Ký Con**
- Đỗ Hữu Vị - **Huỳnh Thúc Kháng** (Trường trung học kỹ thuật Cao Thắng,khu chợ Trờì)
- Douaumont- **Cô Giang** (chợ, rạp hát Cầu Muối)
- Dumortier - **Cô Bắc** (hăng cao su Labbé)
- Duranton - **Bùi thị Xuân**(trường trung học Nguyễn Bá Tòng, trường Les Lauriers)
- Eyriaud des Verges - **Trương Minh Giảng** (Chợ Trương Minh Giảng, rạp Văn Lang, công xe lửa số 6, Viện Đại học Vạn Hạnh)

- l'Église - **Trần Bình Trọng** (Hôtel Massage Hồng Tá)
- d'Espagne - **Lê Thánh Tôn** (Tòa Đô Chánh, Cửa Bắc Chợ Bến Thành, tiệm vàng Nguyễn Thế Tài-Thế Năng, tiệm incils quân đội An Thành, Rạp Lê Lợi, nhà may Văn Quân)

SAIGON - Thư Viện A. Lincoln
BIBLIOTHÈQUE A. LINCOLN - A. LINCOLN LIBRARY

**Thư viện Abraham Lincoln (Góc Lê Lợi-Tự Do)
và cũng là tòa soạn tạp chí thế giới tự do (Free World)**

- Eyriaud des Verges - **Trương Minh Giảng** (Chợ Trương Minh Giảng, rạp Văn Lang, cổng xe lửa số 6, Viện Đại học Vạn Hạnh)
- Faucault - **Trần Khắc Chân**
- Frère Louis - **Nguyễn Trãi** từ Ngã Tư Cộng Hoà đổ vô Chợ Lớn (trung tâm đào tạo huấn luyện viên thanh niên thể thao, Nhà thờ Chợ quán)
- Frère Louis - **Võ Tánh** (Sài Gòn) từ Ngã Tư Cộng Hoà đổ xuống Ngã Sáu (cổng chính Tổng Nha Cảnh Sát Quốc Gia, rạp hát Quốc Thanh, phố 79, nhà mở Á Thánh Matthew Găm, trường nữ trung học tư thực Đức Trí)
- Frère Guilleraut - **Bùi Chu** (Nhà thờ Huyện Sĩ)
- Filippiny - **Nguyễn Trung Trực** (Nhà hàng Thanh Thế với tuyệt chiêu suôn, nhà hàng Quốc Tế, Bông Lai, Kim Sơn, rạp Les Tropiques, Văn Khoa cũ, Pháp Đình Sài Gòn)
- Fonck - **Đoàn Nhữ Hải**
- Gallimard - **Nguyễn Huy Tự**
- Gaudot - **Khổng Tử** (Chợ Bình Tây)
- Georges Guynomer - **Võ Di Ngụy** Sài Gòn (Khu Chợ Cũ)
- Guillaume Martin - **Đỗ Thành Nhân**
- Hamelin - **Hồ văn Ngà**
- Heurteaux - **Nguyễn Trường Tô**
- Hui Bon Hoa - **Lý Thái Tổ** (Phở Tàu Bay, quán Hạ Cờ Tây)
- Jaccaréo - **Tân Đà** (khu tiệm thuốc Bắc)
- Jauréguiberry - **Hồ Xuân Hương** (Bệnh viện da liễu-Bạc Hà)
- Jean Eudel - **Trình Minh Thế** (thương cảng Sài Gòn, kho 5, kho 10)
- Lacaze - **Nguyễn Tri Phương** (Mi vịt tiem Lacaze, hủ tiếu Mỹ Tiên, hủ tiếu Cả Cản, bánh bao bà Năm Sa Đéc, quán sò huyết lè đường)
- Lacotte - **Phạm Hồng Thái** (tòa soạn nhật báo Dân Ta-ông Nguyễn Vỹ)
- Lacaut - **Trương Minh Ký** (Lăng Cha Cả-Linh mục Bá Đa Lộc-Pigneau de Béhaines)
- De Lagrandière- **Gia Long** (Dinh Gia Long, Bộ Quốc Phòng, Thư viện Quốc Gia, rạp Long Phụng- phim Ấn Độ, tiệm bánh Bảo Hiên Rồng Vàng, tiệm Đồ da Cự Phú, tiệm quần áo trẻ em Au Printemps , tòa soạn nhật báo Tiếng Chuông-ông Đình văn Khai, nhật báo Việt Nam của ông Nguyễn Phan Long 1936 , nhật báo Tiếng Dội, Tiếng Dội Miền Nam, Dân Quyền của ông Trần Tấn Quốc và nhiều nhật báo khác)

Chợ Bến Thành Sài Gòn

- **Larclause - Trần Cao Vân** (bộ Thông Tin)
- **Lefèbvre - Nguyễn công Trứ**
- **Legrand de la Liraye - Phan Thanh Giản** (Bệnh viện Bình Dân, Chợ 20, Trường Nữ Trung Học Gia Long, bệnh viện St Paul, Trường tư thục Phan Sào Nam, Nghĩa Trang M ạc Đĩnh Chi- Đất Hộ, cư xá Đô Thành, rạp Long Vân, bánh xèo Đinh Công Tráng)
- **Le Man - Cao Bá Nhạ**
- **Léon Combes - Sương Nguyệt Ánh** (văn phòng bác sĩ quang tuyến Lý Hồng Chương, võ trường Hàn Bái Đường ở góc Sương Nguyệt Ánh-Lê văn Duyệt 1954)
- **Lesèble - Lý văn Phúc**
- **Loucien Lecouture - Lương Hữu Khánh** (đường rầy xe lửa Mỹ Tho, miền Trung)
- **Luro - Cường Đễ** (thành Cộng Hòa, Trường Đại Học Y, Dược Khoa, Văn Khoa, Nông Lâm Súc)
- **Mac Mahon - Công Lý** (Dinh Độc Lập, Dinh Hoa Lan, Phủ Phó Tổng Thống, Chùa Vĩnh Nghiêm, trường tư thục Quốc Anh, Thương xá Crystal Palace-Tam Đa, rạp Hồng Bàng)
- **Marchaise - Ký Con**
- **Maréchal Fox - Nguyễn văn Thoại** (trường đua ngựa Phú Thọ, bệnh viện Vi Dân)
- **Maréchal Pétain - Thành Thái** (trường trung học Bác Ái)
- **de Marins**